

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1062/16-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Speciální střední škola a základní škola Žamberk
Sídlo	Tyršova 214, 564 01 Žamberk
E-mail právnické osoby	reditel@oupszamberk.cz
IČ	49314840
Identifikátor	600024792
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Věra Říčařová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Tyršova 214, 564 01 Žamberk
Termín inspekční činnosti	23. – 25., 29. a 30. 11. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Speciální střední škola a základní škola Žamberk (dále škola) vykonává činnost základní školy (dále ZŠ), střední školy (dále SŠ), školní družiny (dále ŠD), internátu a školní jídelny (dále ŠJ). V ZŠ je v letošním školním roce vzděláváno 33 žáků (kapacita 116 žáků) se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), z toho 10 v oboru vzdělání základní škola speciální (dále ZŠS). Pro 25 žáků byly zpracovány individuální vzdělávací plány (dále IVP). Výuka probíhá ve čtyřech třídách.

Ve SŠ s kapacitou 256 žáků se vzdělává 127 žáků, z toho 113 se SVP a z nich 11 podle IVP. Vyučovány jsou tříleté obory vzdělání: *36-67-E/01 Zednické práce*, *75-41-E/01 Pečovatelské služby*, *65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby*, *29-51-E/01 Potravinářská výroba* (s výučním listem), dvouleté obory vzdělání: *65-51-E/02 Práce ve stravování* a *69-54-E/01 Provozní služby* (s výučním listem) a *78-62-C/01 Praktická škola jednoletá* (s vysvědčením o závěrečné zkoušce). V posledních třech letech není otevřen obor vzdělání *Strojírenská výroba* a v tomto školním roce ani *Praktická škola dvouletá*.

Školní družina má dvě oddělení, ve kterých bylo v době konání inspekce přihlášeno 18 žáků, čímž je kapacita (25 účastníků) naplněna na 72 %. Zájmové vzdělávání je uskutečňováno podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu (dále ŠVP ŠD). Ranní provoz ŠD je v době od 6:45 do 7:45 hodin, odpolední od skončení vyučování do 15:00 hodin. Úplata za zájmové vzdělávání je stanovena ve výši 100 Kč měsíčně. Internát poskytuje v letošním školním roce ubytování 40 žákům, jeho kapacita (60 ubytovaných) je naplněna ze dvou třetin. Činnost školského zařízení probíhá podle Školního vzdělávacího programu internátu.

Celý subjekt sídlí v jednom komplexu budov, volnočasové i vzdělávací aktivity lze realizovat na zahradě a hřištích za budovou. Vzdělávací a výchovné působení je v souladu se školními vzdělávacími programy. Stravování žáků je zajištěno ve školní jídelně, která je rovněž v objektu. Aktuální informace o škole lze rovněž získat na stránkách <http://www.oupszamberk.cz/>.

Hodnocení podmínek vzdělávání

K 1. 9. 2012 bylo realizováno spojení Speciální základní školy Žamberk a Odborného učiliště a Praktické školy, Žamberk, Tyršova 214. Ředitelka nově vzniklé školy splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon své funkce a přistupuje k plnění svých povinností zodpovědně. Vytvořila soubor přehledných vnitřních směrnic, které jasně určují pravidla pro činnost školy a její fungování. Zpracovala koncepci s promyšleně stanovenými záměry dalšího rozvoje školy. V navazujících dokumentech stanovila konkrétní cíle a strategie zaměřené na zvyšování kvality výuky i prezentaci školy na veřejnosti, které jsou postupně naplňovány. Koncepční rozvojové plány školy jsou rozpracovány nejen do ročního plánu školy, ale i do dalších dílčích střednědobých a operativních strategických dokumentů, které na sebe vzájemně navazují, jsou promyšlené a významně přispívají k efektivní spolupráci všech zaměstnanců školy. Na řízení školy se na základě jasně stanovených kompetencí podílejí i zástupkyně ředitelky pro základní vzdělávání a střední vzdělávání, K efektivitě řízení výrazně přispívá zapojení dalších zaměstnanců do rozhodování a jejich vedení k samostatnosti. Jako nástroj řízení ředitelka školy účelně využívá pravidelná jednání pedagogické rady, kde je podrobně projednávána problematika vzdělávání žáků, jejich potřeby, výsledky i projevy chování. Dlouhodobá a systematická pozornost je věnována kontrolní a hospitační činnosti zaměřené na kvalitu výchovně vzdělávacího působení pedagogických pracovníků školy. Ředitelka analyzuje zjištění z pravidelně prováděných

hodnotících činností stanovuje konkrétní závěry a z nich vyplývající úkoly pro další období. Z předložené dokumentace je zjevné, že vedení, řízení a koordinaci pedagogického procesu je věnována náležitá pozornost.

Organizace provozu v celém subjektu vychází z platných dokumentů (vnitřní řády, školní řády a organizační řád). Všechny obsahují ustanovení podle platných právních předpisů a je z nich patrné, že činnosti v celém zařízení jsou organizovány v úzké součinnosti obou škol i jejich školských zařízení. Tento model provozu vyplývá z prostorového uspořádání v budově.

Při přijímání žáků, rozhodování o jejich přestupu z jiné školy nebo převedení do jiného vzdělávacího programu ředitelka školy postupovala v souladu s platnými právními předpisy. Přijímací řízení do SŠ realizovala podle stanovených kritérií a přijala všechny přihlášené uchazeče. Informace o podmínkách přijímání žáků škola přehledně zveřejnila na svých webových stránkách.

V personální oblasti se ředitelka školy po snížení počtu zaměstnanců v souvislosti s poklesem počtu žáků podařilo vytvořit kvalitní, dobře spolupracující pedagogický sbor. Vzdělávání žáků zajišťuje celkem 36 pedagogických pracovníků, z nich je 11 asistentů pedagoga a čtyři vychovatelé. V době inspekční činnosti nesplňovali odbornou kvalifikaci tři vyučující, dva vychovatelé a čtyři asistenti pedagoga. Dva pedagogičtí pracovníci si již požadovanou kvalifikaci doplňují příslušným studiem. Škola ve všech případech prokázala, že se jí nepodařilo získat pracovníky s požadovanou kvalifikací. K dobrému zajištění výuky a její efektivitě přispívají osobní asistenti, kteří pomáhají ve třídách s výukou i nezbytnou péčí související s těžkým postižením žáků. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) ředitelka školy promyšleně plánuje v souladu s aktuální situací školy (např. rozšíření studia k výkonu specializovaných činností). Současně se změnami legislativy ho zaměřila na témata společného vzdělávání a úpravy ŠVP. Absolvováním odborných seminářů (např. prevence rizikového chování, školní šikana, metody nácviku čtení a psaní, „Zbrklé a neklidné dítě“) si pedagogové rozšiřují a prohlubují znalosti a dovednosti ve speciálně pedagogických přístupech k žákům.

Škola má bezbariérový přístup zajištěn výtahem a dalšími prostorovými a technickými úpravami. Pracoviště poskytují bezpečné a podnětné prostředí pro vzdělávání. Prostory jsou dostatečně velké a vybavené množstvím kvalitních učebních pomůcek (včetně počítačů a interaktivních tabulí), a dále také kompenzačních i relaxačních pomůcek pro výuku i realizaci podpůrných terapií. Prostedí je čisté, upravené, většinu dekorací tvoří velmi zdařilé práce žáků. Uspořádání prostor i jejich vybavení výškově nastavitelným nábytkem odpovídá rozdílným potřebám žáků, umožňuje jim relaxaci a promyšleným rozvržením poskytuje místo pro samostatnou práci. V odborných učebnách i na školní zahradě mají žáci možnost seznamovat se s používáním různého nářadí, nástrojů, s pracovními a výtvarnými technikami. Ke zkvalitnění výuky přispívají výukové programy, literatura, moderní pomůcky (iPody) a učební materiály, z nichž některé vytvářeli sami pedagogové. Průběžně jsou doplňovány učební, speciální a kompenzační pomůcky. Pro výuku tělesné výchovy a zájmové sportovní činnosti slouží školní hřiště, tělocvična, městská sportoviště a velmi kvalitní vybavení tělovýchovným nářadím, náčiním a sportovními potřebami pro sezónní sporty (vodáctví, bruslení, běžecké lyžování) i cykloturistiku (nově např. koloběžky). Prostory školy jsou využívány i v odpoledních hodinách v rámci činností ŠD, která má ke své hlavní činnosti mj. přizpůsobenu dobře vybavenou hernu s relaxačním bazénem a využívá i další speciální učebny. Materiálně technické podmínky pro výuku ve SŠ jsou zajištěny podle potřeb vyučovaných oborů vzdělání. Škola disponuje vybavenými vlastními odbornými učebnami a pracovišti, současně doplňkově využívá objektů a pracovišť

v reálném prostředí u smluvních partnerů. Využívání smluvních pracovišť u firem vhodně doplňuje materiální podmínky výuky.

Internát má formulovanou vizi další činnosti navazující na celkovou koncepci rozvoje školy. Ubytování ve dvou nebo třílůžkových pokojích spolu s dalšími účelně vybavenými prostory nabízí žákům příjemné zázemí pro aktivní využívání volného času a další sebevzdělávání. Vnitřní dokumenty internátu vymezují pravidla jeho fungování, vzájemné vztahy mezi jednotlivými účastníky (pedagog, žák zákonný zástupce) a jejich kompetence. To vše přispívá k zajištění bezpečí a vytvoření zázemí nahrazujícího domácí rodinné prostředí. Internát cíleně spolupracuje s profesními a sociálními partnery, a to zejména v oblasti kulturní, vzdělávací a sportovní. Vedení internátu hodnotí výsledky práce, podmínky činnosti a vlastní činnost. Ke zjištění jsou přijímána opatření. Málo početný pedagogický sbor vychovatelů spolu s asistenty pedagoga tvoří spolupracující tým. Podporován je profesní rozvoj, pedagogičtí pracovníci se zajímají o nové trendy a možnosti s cílem zkvalitnění a zpestření výchovné vzdělávací činnosti.

Škola se zabývá problematikou zajištění bezpečného prostředí pro vzdělávání, pravidla jsou nastavena ve vnitřních směrnících. Žáci jsou před zahájením vzdělávání a následně průběžně poučováni o bezpečném chování ve škole a v závislosti na právě probíhající činnosti.

Poradenské služby zajišťuje tým pedagogických pracovníků, jehož činnost koordinují zástupkyně ředitelky školy pro základní vzdělávání (speciální pedagog), výchovná poradkyně a dvě školní metodičky prevence (pro základní a střední vzdělávání). V případě potřeby jsou zajištěny služby klinického psychologa. Prevence rizikového chování je zpracována v dokumentu s názvem Školní preventivní strategie 2013 – 2018. Je metodologickým návodem, jak úspěšně zvládat primární prevenci, případně řešit projevy rizikového chování žáků. Jednotlivá preventivní témata tvoří součást většiny vyučovaných předmětů základního i středního vzdělávání. Každoročně se daří zajistit pro žáky přednášky, besedy nebo pobytové aktivity přispívající k prevenci (vrstevnický preventivní program, skrytá nebezpečí internetu, rizikové sexuální chování, prevence úrazů v dopravě a další). V loňském školním roce probíhaly projekty vyhlášené MŠMT, např. Zdravý kolektiv, Tvořivá dílna, Přijď a vytvoř si sám. K aktivitám, vedoucím k posílení prevence rizikového chování, se dále řadí exkurze, výlety, zážitkové dny ve škole, vodácký pobyt, ekologické akce a rovněž činnost zájmových kroužků (např. gastronomický, kickbox, arteterapie, rukodělný, hudebně pohybový). Občanské sdružení Spolek Orlice (funguje při škole) ve spolupráci s městem Žamberk jsou nejčastějšími finančními podporovateli zmíněných aktivit.

Škole byly poskytnuty v roce 2015 finanční dotace na přímé náklady na vzdělávání, na provozní náklady a na realizaci rozvojových programů MŠMT „Zvýšení platů pracovníků regionálního školství“, „Zvýšení odměňování pracovníků regionálního školství“ a „Podpora odborného vzdělávání“ (na mzdové náklady pedagogů ve třídách s nižším počtem žáků). Zřizovatel v rámci rozpočtu přispívá na stipendia žáků střední školy. Získána byla též dotace v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v oblasti podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání na čtenářské dílny, jazykový kurz pro učitelku a na rozvoj technických dovedností (vybavení školních dílen), v minulém školním roce z projektu „My to umíme“ na vytvoření střediska vlastní praxe, byly zakoupeny např. interaktivní tabule a dataprojektory, nebo z projektu „HAMET 2“ ověření a zavedení nového diagnostického nástroje pro kariérové poradenství žáků s tělesným, intelektovým či jiným zdravotním postižením nebo znevýhodněním. Dále byly přiděleny účelové finanční prostředky z MŠMT v rámci Programu na podporu aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování na projekty „Netočíme se zády“ a v rámci programu „Podpora sociálně znevýhodněných

romských žáků“ na cestovné, stravné a učební pomůcky pro čtyři žáky. Pardubický kraj poskytl ve sledovaném období účelové finanční prostředky na projekt podpory rozvoje sportovní činnosti škol a školských zařízení a na podporu volnočasových aktivit, které byly použity na konání příměstského letního tábora. Město Žamberk darovalo škole menší finanční obnos za 1. místo v „Soutěži ve sběru druhotných surovin“. Společnost WOMEN FOR WOMEN poskytla příspěvek na stravování žáků ze sociálně slabých rodin. Provozována je rovněž doplňková činnost (poskytování obědů cizím strávníkům a pronajímání nebytových prostor).

Škola zabezpečuje stravování pro žáky a zaměstnance školy ve vlastní ŠJ. Pestrost stravy, snaha o zařazování nových zdravých potravin, používání čerstvých potravin s dostatkem ovoce a zeleniny i zapojování žáků SŠ do přípravy stravy v rámci odborného výcviku vedou k upevňování zdravých stravovacích návyků žáků. Pitný režim při stravování i během pobytu ve škole je zajištěn ve ŠJ, kam mají žáci přístup po celý den.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ředitelka ve vztahu k ZŠ vydala ŠVP pro přípravný stupeň, ZŠ, ZŠS a ŠD. Dokumenty jsou velice podrobně zpracované, odpovídají podmínkám zařízení a jsou v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy (dále RVP) a právními předpisy. Aktuální změny v dokumentech byly prováděny ve shodě s RVP. Výuka 10 žáků ZŠS a 23 žáků ZŠ probíhala na základě doporučení školského poradenského zařízení podle stanoveného ŠVP, popř. IVP. K tvorbě IVP vyučující ZŠ přistupovaly zodpovědně, vytvořené plány respektovaly odborná doporučení, obsahovaly náležitosti stanovené právními předpisy a byly pravidelně vyhodnocovány.

Organizace vzdělávání v ZŠ (délky přestávek, počty žáků ve třídách, počty vyučovacích hodin aj.) odpovídala platným právním předpisům, učebním plánům jednotlivých ŠVP a zásadám psychohygieny výuky. Ve třídách byli společně vzděláváni žáci různých ročníků ZŠ a ZŠS (vždy po dvou třídách – 1. a 2. stupeň). Třídy byly sestavené tak, aby byl vzdělávací proces přínosem pokud možno pro všechny žáky v co nejvyšší míře. Rozmístění pedagogických pracovníků odpovídalo skladbě žáků v jednotlivých třídách a jejich specifickým potřebám.

Vzdělávání probíhalo v příjemné atmosféře a důsledně vycházelo z velmi dobré znalosti individuálních vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků, jejich osobnostních předpokladů a možností. Vyučovací hodiny byly učiteli dobře připraveny. Uplatňované formy a metody byly vhodně voleny vzhledem ke složení tříd. V případě potřeby byla výuka promyšleně dělena podle rozsahu a druhu postižení zařazených žáků. Individualizaci vzdělávání umožňovalo a jeho účinnost zvyšovalo společné působení učitelů s asistenty pedagoga a osobními asistenty. Jejich intenzivní spolupráce a promyšlené rozdělení práce s žáky zajišťovaly vysokou efektivitu vzdělávání. Sjednocené pedagogické přístupy vedly k plynulé organizaci v hodinách, plnění stanovených cílů a k rozvoji kompetencí žáků. Ve všech hospitovaných hodinách bylo učivo vhodně prezentováno s využitím názorných pomůcek (včetně interaktivní tabule a iPodů), smysluplně propojeno s praktickými situacemi, dostatečně upevňováno a procvičováno. Pozitivem rovněž bylo, že ve třídách, kde byli také žáci s poruchou autistického spektra, byly účelně zařazeny společné činnosti, což posilovalo jejich sociální integraci a činnosti individuální, které maximálně respektovaly jejich vzdělávací potřeby. Všichni pedagogové přistupovali k žákům citlivě, trpělivě a s respektem. Při rozvíjení komunikativních dovedností se zaměřovali na porozumění sdělovaného obsahu a podle možností žáků i na správnou výslovnost. Jednotlivé vyučovací

předměty rozvíjely tedy kognitivní schopnosti žáků, smyslové vnímání a slovní zásobu. Kromě poznávacích cílů byly ve škole plněny i cíle hodnotové, orientované k formování osobnostních rysů a mravních vlastností žáků. Individualizace výuky důsledně vycházela ze systematicky prováděného vyhodnocování pokroků každého žáka, pečlivého sledování jeho aktuálního stavu, naladění, unavitelnosti a s tím související schopnosti soustředit se. V průběhu výuky nechyběla záměrná a průběžná motivace a žákům byl poskytován potřebný prostor pro relaxaci a odpočinek. Individuální logopedická terapie spočívala především v důsledném nácviku a rozvoji funkční komunikace s využitím vizuální podpory. Rovněž cílená práce s programy alternativní komunikace se žáky s těžším stupněm postižení umožňovala dorozumění a navazování mezilidských vztahů. Tím byly vytvářeny předpoklady pro jejich úspěšnost ve vzdělávání. Pedagogové vedli žáky k osvojování především pracovních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy a maximálně možné soběstačnosti. Pozitivní až rodinné klima ve sledovaných hodinách bylo založené na respektování pravidel a přirozené autoritě vyučujících. Při hodnocení žáků pedagogové důsledně dodržovali pravidla, která byla součástí platného školního řádu. Využívané motivační hodnocení, častá pochvala a sebehodnocení posilovaly u žáků práceschopnost, zdvořilost a sociální dovednosti.

Při sledovaném průběhu vzdělávání žákyně se sluchovým postižením (dále SP) v ZŠ byla celková atmosféra vyučovacích hodin vstřícná a tvůrčí, přechody mezi jednotlivými aktivitami působily přirozeně. Učitelky přizpůsobily vzdělávací proces jejím potřebám, a tempu. Dodržovaly komunikační pravidla se žákyní se SP, používaly oční kontakt, artikulovaly zřetelně a ve vhodném tempu. Podporovaly ji v rozvoji jemné motoriky, zrakového a sluchového vnímání. Ve vyučovacím předmětu pracovní činnosti se žákyně učila správnému stolování, v průběhu vzdělávání byl zaznamenán zvýšený hluk od ostatních žáků a pro žákyni se SP tím byla narušená akustika. Při matematice bylo zjištěno, že pedagožka neověřila pochopení nové slovní zásoby a ne zvolila při komunikaci písemnou formu nových slov.

Učitelé společně s asistentkami pedagoga ve vzdělávacím procesu zejména praktické školy jednoleté uplatňovali ryze individuální přístup k žákům. Zohledňovali jejich dosavadní schopnosti, dovednosti a vědomosti včetně momentálního zdravotního stavu. Podrobně znali jejich potřeby, podpůrnými opatřeními usilovali o tvorbu optimálních podmínek ke vzdělávání. Ověřovali pochopení zadaných úkolů, na jejich splnění poskytovali žákům dostatečný časový prostor, přiměřeně jim byli nápomocni. Časté motivační hodnocení a využití odpovídajících názorných pomůcek zvyšovaly efektivitu vzdělávání.

Výuka všeobecně vzdělávacích předmětů ve SŠ se ve většině případů vyznačovala promyšlenou strukturou jednotlivých vyučovacích hodin. Výukové cíle byly v souladu s příslušnými ŠVP a respektovaly individuální schopnosti a SVP žáků. Až na výjimky převažovala pozitivní motivace žáků s častým oceňováním jejich dílčího úspěchu. Výuka byla vedena převážně formou frontálních činností s občasným zařazením skupinové či individuální práce. Zejména u žáků s kombinací postižení, včetně tělesného, byla doplňována vstupy na procvičení jemné motoriky. Používané metody rozvíjely většinu klíčových kompetencí, zejména k učení, pracovních a sociálních. Učitelé vycházeli z předchozích znalostí a zkušeností žáků, snažili se je zapojit do vyvozování nového učiva prostřednictvím návodných otázek. Střídali činnosti, průběžně zařazovali pestré, aktivizující metody práce. Podněcovali žáky k přemýšlení o vzájemných souvislostech, učivo propojovali s jejich zkušenostmi a reálnými situacemi. Ve většině hodin bylo využito přiměřené množství pomůcek a názorných materiálů. Občasné zapojení informačních technologií přispělo k vyšší efektivitě výuky.

Obzvláště zdařile a v sepětí s reálným životem probíhala výuka matematiky věnující se jednotkám hmotnosti. Během výuky hudební výchovy žáci projevovali radost a nadšení z vlastní hudební produkce obohacené jednoduchými hudebními nástroji. Pro žáky se SVP náročná výuka anglického jazyka byla úspěšná, formou široké škály názorných pomůcek a střídáním zajímavých metod a forem práce se dařilo procvičit hodně učiva. V několika sledovaných hodinách se však vyučujícím nepodařilo podchytit zájem žáků. Chyběly názorné pomůcky, propojení souvislostí s reálným životem, žáci neefektivně opisovali dlouhé zápisy z tabule, nebyl jim vytvořen prostor pro vlastní uplatnění, převládala pasivita a nízký zájem o učivo. Převážná většina vyučujících nevyužila možnosti vést žáky k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení.

V teoretické výuce odborných předmětů a informačních technologií ve SŠ byl běžně ve výkladových částech vyučovacích hodin uplatňován frontální přístup, který se střídal se samostatnou prací žáků za výrazné individuální podpory pedagoga, s ohledem na SVP žáků. Pro zvýšení názornosti a přehlednosti výkladu byl využíván dataprojektor, v některých případech i další pomůcky. Vždy byl jasně stanoven cíl, který se dařilo plnit. Výuka byla vedena bez odborných nedostatků, v tempu, které odpovídalo schopnostem žáků. Učivo bylo předkládáno ve vzájemných i mezipředmětových souvislostech zejména v návaznosti na praxi a běžné životní situace. Žáci byli zapojováni do výkladu a s tím spojeného řešení problémů. Nebyli jen pouhými pasivními příjemci informací. V případě společné výuky žáků více ročníků oboru vzdělání v jedné třídě se vyučující obvykle věnoval jedné skupině žáků, přičemž další žáci pracovali podle zadání učitele samostatně (výpisky, kreslení). I přes maximální nasazení pedagogických pracovníků byla tak efektivita výuky žáků takto spojených ročníků snížena. Žáci byli poměrně aktivní. Vyučující průběžně získávali zpětné informace o pochopení a zvládnutí učiva sledováním jednotlivých činností žáků a z jejich hodnocení, popř. sebehodnocení dosažených výsledků práce.

Výuka odborného výcviku probíhala v souladu s učebními dokumenty, a to jak při cvičných, tak i při produktivních činnostech, a to jak ve skupinách žáků na pracovištích školy a smluvních partnerů pod vedením učitelů odborného výcviku, tak i jednotlivě na pracovištích smluvních partnerů pod vedením instruktora. Případná realizace odborného výcviku při produktivních činnostech účinně přispívala k celkovému rozvoji osobnosti žáků. Zaznamenán byl individuální přístup pedagogů k žákům podle prováděných činností a schopností přítomných žáků, instruktážní ukázky jednotlivých úkonů a činností, motivace k dodržování technologických postupů, k dosažení požadovaných výsledků a k pečlivosti a pro překonání významných SVP žáka i vhodné zapojení asistenta pedagoga. Opomíjen nebyl ani rozvoj komunikativních kompetencí. Žáci řešili zadané úkoly za dohledu pedagoga obvykle samostatně a výsledky jednotlivých činností vesměs odpovídaly požadavkům školního vzdělávacího programu pro příslušný ročník vzdělávání. Bylo dbáno na upevňování zásad hygieny a bezpečné práce a ochrany zdraví. V průběhu sledované výuky bylo zaznamenáno efektivní využívání času a poměrně aktivní přístup žáků k plnění zadaných úkolů. Výrazným motivačním prvkem je finanční odměna, kterou žák za produktivní činnost získává. Úspěšné osvojení si některých potřebných kompetencí bylo potvrzeno u žáků při realizaci produktivních činností, a to i na smluvním pracovišti.

Řízené i spontánní aktivity účastníků ŠD byly vychovatelkou spolu se vstřícnou podporou a pomocí asistentek pedagoga při využívání přiměřených podpůrných a vyrovnávacích opatření dobře vedeny. Časové rozvržení činností ŠD se řídilo požadavky psychohygieny. Na účastníky byly kladeny jasné, přiměřené a srozumitelné požadavky, formy a metody vzdělávání odpovídaly stanoveným vzdělávacím cílům a potřebám žáků. Všichni účastníci se při odpoledním provozu aktivně zapojovali do nabízených činností. Většinou se jednalo o zájmovou odpočinkovou a příležitostnou činnost, při které využívali vhodné hry, obrazový

materiál a stavebnice, zařazeny byly i výtvarné a hudebně pohybové činnosti. Při sledovaných aktivitách žáci mezi sebou spolupracovali, radili se a vzájemně si pomáhali. Docházelo u nich k rozvoji fantazie, myšlení a utváření správných návyků a vzájemných vztahů.

Pro ubytované žáky je v souladu s nastaveným režimem dne realizována činnost odpovídající materiálním a personálním podmínkám. Hlavním cílem je vytváření příznivého prostředí k plnohodnotnému využívání volného času. Vzhledem k různosti zájmů ubytovaných žáků jsou volnočasové aktivity organizovány napříč výchovnými skupinami a jsou nabízeny převážně formou činností otevřených pro všechny ubytované žáky. Tyto činnosti jsou zaměřeny nejen na sport, ale také na rukodělné práce, do oblasti kultury nebo na obecně prospěšné činnosti. Významnou součástí je jasné vymezení času pro přípravu žáků na vyučování. Zaznamenáno bylo pozitivní klima, vstřícný přístup k řešení žakovských problémů, zdvořilá a vzájemně přátelská komunikace. Opomíjena není ani oblast hygieny a osobnostního rozvoje každého žáka.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Základní škola zaznamenává a analyzuje výsledky vzdělávání vlastními nástroji. Celková strategie hodnocení je založena na prevenci školního neúspěchu žáků se SVP. Při hodnocení výsledků vzdělávání vyučující vycházejí z míry dosažení očekávaných výstupů a klíčových kompetencí. Kladou důraz především na individuální přístup a hodnocení pokroku každého jednotlivce, uplatňují přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákům. Hodnocení jim sdělují slovně, razítkem nebo známkou do žakovské knížky. Škola zdůrazňuje pozitivní výsledky žáků, sebemenší zlepšení nebo jen udržení dané úrovně je náležitě prezentováno a oceňováno včetně využívání pochval. Individuální výsledky žáků pedagogové pravidelně vyhodnocují a promyšleně využívají pro plánování dalších vzdělávacích postupů. Většinou se jedná o úpravu vzdělávacích cílů a časového rozvržení učiva.

Během vzdělávacího procesu bylo zjištěno, že se žákyně ZŠ se SP srozumitelně vyjadřuje v mluveném jazyce a vytváří gramaticky správné věty. Postupně si rozvíjí slovní zásobu a zvyšuje se u ní kvalita komunikace, ovšem v pomalém tempu. Škola má pro ni zajištěnou individuální logopedickou péči. Žákyně reaguje na zvukové i řečové podněty bez potíží i bez zrakové podpory. Dokumentace žákyně SŠ se SP nebyla úplná a nebylo tak potvrzeno, zda trpí ztrátou sluchu a v jaké výši. Ve vzdělávacím procesu během vyučovacího předmětu odborný výcvik bylo zjištěno, že žákyně slyší a rozumí mluvenému jazyku z větší vzdálenosti.

V základním vzdělávání žáci dosahovali poměrně vyrovnané celkové výsledky. Ve druhém pololetí školního roku 2015/2016 z celkového počtu 42 žáků 9 prospělo s vyznamenáním, 32 prospělo a jeden neprospěl. Ve SŠ v minulém školním roce ze 104 žáků prospělo 14 s vyznamenáním a 20 neprospělo. V případech školní neúspěšnosti pedagogové nabízejí žákům konzultace a doučování. Z 22 žáků u závěrečných zkoušek tři prospěli s vyznamenáním, 17 prospělo a dva neprospěli. Výsledky vzdělávání škola zveřejňuje ve Výroční zprávě o činnosti školy a informuje o nich prostřednictvím svých pravidelně aktualizovaných webových stránek. O průběhu a výsledcích vzdělávání také prokazatelně informuje zákonné zástupce (rodičovské schůzky, žakovské knížky, individuální konzultace, u mnoha zákonných zástupců při každodenním kontaktu). Žáci se prezentují na veřejnosti při kulturních vystoupeních, tradiční se stala akce Den otevřených dveří spojená s vánočním jarmarkem. Škola se s úspěchem pravidelně účastní mnoha soutěží (zejména sportovních) určených pro cílovou skupinu žáků s podobným typem postižení, při kterých účastníci i škola

rovněž získávají zpětnou vazbu. Pod vedením učitelů odborného výcviku se žáci zapojují do některých soutěží v jednotlivých odbornostech, kde se i na mezinárodní úrovni umisťují na předních pozicích.

Z rizikového chování ZŠ v poslední době řešila pouze drobné přestupky žáků, za které udělovala výchovná opatření. Při jejich individuálním řešení metodička prevence úzce spolupracovala se zástupkyní ředitelky, pedagogy a zákonnými zástupci. Škola se dlouhodobě potýká s vysokou mírou záškoláctví některých žáků středního vzdělávání, dalším problémem je kouření. Jednotlivé případy jsou zpravidla řešeny výchovnou komisí. Přestože jsou přijímána opatření, záškoláctví se nedaří výrazněji omezit.

Metodičky prevence spolupracují s výchovnou poradkyní, která třetím rokem působí současně pro oba stupně vzdělávání. Administrativně řádně zajišťuje dokumentaci žáků se SVP, je v kontaktu se školskými poradenskými zařízeními. Místy však vážne přenos informací o SVP žáků SŠ do pedagogického sboru (již bylo konstatováno v roce 2012). IVP zpracované pro žáky SŠ obsahovaly spíše obecnější zásady, jejich hodnocení místy postrádalo konkrétnější údaje o vývoji a pokroku žáka. Problematická se jevila nedostatečná míra podpory žákům z cizojazyčného prostředí (Mongolsko, Vietnam). Oblastí, která je v rámci výchovného poradenství dále zabezpečena, je kariérové poradenství a konzultace studijních předpokladů vycházejících žáků školy. Žáci mají možnost absolvovat testy profesních předpokladů na úřadu práce.

Vychovatelé v internátu průběžně sledují a vyhodnocují signály rizikového chování a přijímají opatření zamezující jejich šíření. Funkční je vzájemné předávání informací mezi vychovateli a spolupráce s ostatními pedagogy školy. Vychovatelé se zajímají o studijní výsledky ubytovaných žáků a popř. přijímají příslušná podpůrná opatření ke zlepšení jejich vzdělávacích výsledků. Internát je místem, kde mohou ubytovaní žáci s vychovateli konzultovat problémy různého charakteru.

Ředitelka vytváří potřebné podmínky pro činnost školské rady. Dobré partnerství se zřizovatelem má pozitivní dopad na průběžné zkvalitňování materiálních předpokladů. Úzká spolupráce s poradenskými zařízeními, odbornými lékaři i dalšími odbornými pracovišti (např. odbory sociální péče, úřad práce) přispívá k využívání účinnějších přístupů k žákům. Škola se zapojuje do mnoha různých kulturních (návštěvy divadelních a hudebních vystoupení), poznávacích (výlety, exkurze), vzdělávacích (besedy, přednášky) a sportovních (plavecký a vodácký výcvik) aktivit, při kterých probíhá přirozený rozvoj osobnosti žáků a jejich začleňování do společnosti.

Závěry

Hodnocení vývoje

- K 1. 9. 2012 došlo ke sloučení Speciální základní školy Žamberk s Odborným učilištěm a Praktickou školou, Žamberk, Tyršova 214,
- v souvislosti s demografickým vývojem i legislativními změnami došlo k výraznému snížení počtu žáků a v důsledku toho i pedagogických pracovníků školy,
- celkové zlepšení materiálních předpokladů pro vzdělávání.

Silné stránky

- Převažující individualizace ve výuce ZŠ, důsledná diferenciací nároků na žáky podle jejich možností a schopností,

- součinnost učitelů, asistentů pedagoga a osobních asistentů, která vede k efektivnímu vzdělávání,
- specifický individuální přístup vyučujících k jednotlivým žákům praktické školy jednoleté ve spolupráci s asistenty pedagoga,
- estetické, promyšleně uspořádané, motivující prostředí tříd a pozitivní klima, které kladně ovlivňují úspěšnost vzdělávání,
- mimořádné pracovní nasazení, respekt k žákům, pedagogický takt, laskavost, vstřícnost a entuziasmus většiny pedagogů školy,
- kvalitní hospitační činnost podporující profesní růst pedagogů a poskytující dostatečnou zpětnou vazbu pro vedení školy,
- angažovanost školy v projektových aktivitách, které obohacují vzdělávací proces,
- realizace kvalitního zájmového vzdělávání s důrazem na rozvoj komunikačních, pracovních a sociálních kompetencí,
- aktivní spolupráce vychovatelů a učitelů školy směřující k podpoře vzdělávacích výsledků žáků.

Slabé stránky

- Méně účinné vlastní hodnocení pro další rozvoj školy,
- nízký počet žáků neumožňující optimální organizaci výuky, spojování žáků z více ročníků na výuku do jedné třídy,
- malé spektrum vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů v oblasti vedení žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení ve výuce všeobecně vzdělávacích předmětů SŠ,
- nízká míra podpory žáků z cizojazyčného prostředí,
- absence hodnocení výsledků zájmového vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Klást při vlastním hodnocení důraz na analýzu zjištění ve směru odhalování rezerv školy pro její další rozvoj,
- zaměřit se v dalším vzdělávání žáků se SP na spolupráci s příslušnými SPC a zvážit možnost využití základů českého znakového jazyka,
- zkvalitnit specializované činnosti výchovného poradenství.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 3. 10. 2016
2. Zřizovací listina, čj. KrÚ 3094/2014/63 OŠK, ze dne 19. 12. 2013
3. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 49222/2014 OŠK, s účinností od 1. 9. 2014 (změna místa poskytovaného zájmového vzdělávání)
4. Jmenování do funkce ředitelky školy, čj. KrÚ 41304/2012 OŠKT, s účinností od 1. 8. 2012
5. Výjimka z nejvyššího počtu žáků udělená Krajským o úřadu Pardubického kraje dne 1. 7. 2015
6. Platné školní vzdělávací programy pro vyučované obory vzdělání a internát
7. Platné školní vzdělávací program pro základní vzdělávání a ŠD

8. Školní matrika
9. Výroční zprávy školy za školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
10. Koncepční záměry rozvoje školy na období 2014 – 2018
11. Celoroční plán na školní rok 2016/2017
12. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2016/2017
13. Zápisy z porad vedení školy ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
14. Záznamy z pedagogických rad ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
15. Personální dokumentace (zejména doklady o odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků a DVPP)
16. Školní řád s účinností ode dne 1. 9. 2016
17. Klasifikační řád s účinností ode dne 1. 9. 2016
18. Vnitřní řád internátu s účinností od 1. 9. 2016
19. Vnitřní řád školní družiny, s platností od 1. 9. 2016
20. Rozvrh hodin tříd ve školním roce 2016/2017
21. Deníky odborného výcviku pro školní rok 2016/2017 (výběr)
22. Třídní knihy a třídní výkazy platné pro školní rok 2016/2017
23. Rozpis přímé pedagogické činnosti vychovatelů pro školní rok 2016/2017
24. Přehledy výchovně vzdělávací práce a zápisní lístky, školní rok 2016/2017
25. Plán činnosti výchovného poradce 2016/2017 ze dne 15. 9. 2016
26. Školní preventivní strategie 2013 – 2018
27. Deník výchovného poradce a metodiků prevence, školní roky 2015/2016, 2016/2017
28. Zápisy z komise prevence rizikového chování, školní roky 2015/2016, 2016/2017
29. Dokumentace k organizaci odborného výcviku ve školním roce 2016/2017 (zejména k pracovní době, rozdělení žáků do skupin, smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování)
30. Hodnocení plnění plánu práce internátu ve školním roce 2015/2016
31. Materiály k bezpečnosti práce a ochraně zdraví (namátkový výběr dokladů)
32. Doklady k přijímání žáků pro školní rok 2016/2017
33. Doklady k ukončování vzdělávání ve školním roce 2015/2016
34. Zápisy z jednání školské rady za školní roky 2015/2016, 2016/2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivana Blažková, školní inspektorka

Mgr. Ivana Blažková v. r.

Ing. Jan Černý, školní inspektor

Ing. Jan Černý v. r.

Mgr. Iva Doležalová, odbornice na vzdělávání
sluchově postižených žáků

Mgr. Iva Doležalová v. r.

Mgr. David Jorda, odborník na tlumočení českého
znakového jazyka – sluchové postižení

Mgr. David Jorda v. r.

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

Bc. Lenka Kalinová v. r.

Dana Prelová, odbornice na tlumočení českého
znakového jazyka

Dana Prelová v. r.

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka

Mgr. Eva Škodová v. r.

V Pardubicích 28. 12. 2016

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Věra Říčařová, ředitelka školy

Mgr. Věra Říčařová v. r.

V Žamberku 10. 1. 2017